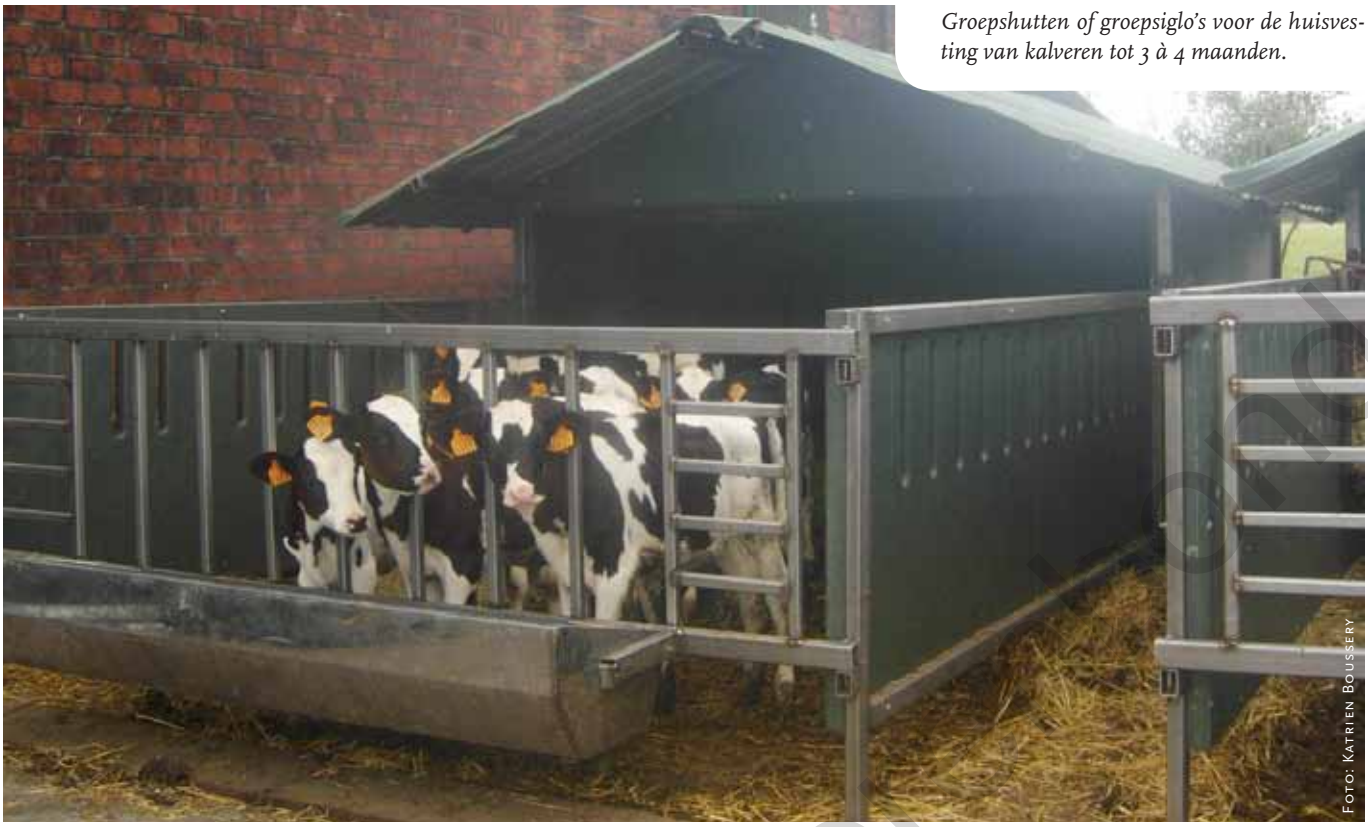

Foto: Katrien Boussery

Groepshutten of groepsiglo's voor de huisvesting van kalveren tot 3 à 4 maanden.

Kalveren huisvesten op verschillende manieren

De huisvesting voor het jongvee is een belangrijk aandachtspunt op veel melkveebedrijven. Zowel bij nieuwbouw als bij renovatie van de stallen is het noodzakelijk voldoende rekening te houden met een goede stalindeling, voldoende ventilatie en goede arbeidsomstandigheden. – Katrien Boussery, sbb Agro Bouwadvies –

In dit artikel maken we een onderscheid tussen eenlingboxen of iglo's, volledig ingestrooide groepshokken, gedeeltelijk ingestrooide groepshokken en ligboxen.

Eenlingboxen of iglo's

Pasgeboren kalveren hebben weinig weerstand tegen ziektes. Het eigen afweersysteem van de kalveren wordt pas na een zestal weken opgebouwd. Individuele huisvesting, gedurende de meest risicovolle periode, is dan ook een must. Bij de huisvesting in eenlingboxen is het zeker een pluspunt om verschillende compartimenten te voorzien, zodat er een leegstand kan ingebouwd worden. De breedte van de boxen bedraagt 80 à 90 cm en de boxen hebben een lengte van 120 à 150 cm voor kalveren die 2 weken gehuisvest worden. Als de kalveren langere tijd in de boxen blijven, is het noodzakelijk grotere boxen van 100 op 160 cm te hanteren zodat te allen tijde is voldaan aan de dierenwelzijnswetgeving voor kalveren. Voor de hygiëne is het aangewezen de lattenrooster in eenlingboxen minstens een vijftiental cm boven de vloer te voorzien.

Daarnaast moet je ook voldoende aandacht besteden aan een goede ventilatie in de stal of het compartiment. De meest voorkomende problemen op het vlak van ventilatie in de kalverstallen is het gebrek aan verse lucht, een gebrek aan voldoende circulatie en een verhoogde kans van koudeval bij de jonge dieren. Door voldoende openingen te creëren op de juiste plaats en de inkomende wind voldoende te breken, kan je de natuurlijke ventilatie vaak al heel wat verbeteren. Bij nieuwbouw is dan weer het te grote volume van de stal een probleem doordat de optimale staltemperatuur in de winterperiode niet gehaald kan worden. Jonge kalveren produceren weinig warmte en kunnen de temperatuur in de stal onvoldoende verhogen, zodat het vaak te koud is voor deze dieren. Bij nieuwbouw is het aangewezen het volume van de kalverstal te beperken tot 7 à 15 m³ per kalf. Zo kan je de optimale temperatuur voor nuchtere kalveren (15 à 20 °C) beter bereiken.

Mede door een slechte ventilatie in de bestaande kalverstallen schakelt men soms over op huisvesting in iglo's of hutten. Toch is het vaak goed mogelijk om, met behulp van een ventilator, in de bestaande stallen de ventilatie te optimaliseren.

Het gebruik van iglo's of hutten biedt het grote voordeel dat de dieren verder weg zijn van de infectiebronnen en voortdurend verse lucht hebben. In de hut krijgt men het microklimaat dat het dier nodig heeft. Toch is er altijd een uitloop noodzakelijk, zodat bij zonnig weer het kalf niet verhit geraakt.

De iglo's plaats je bij voorkeur op een betonverharding, op een halve meter van elkaar. Om directe windinvloeden uit te sluiten is het enorm belangrijk dat de iglo's uit de tocht geplaatst worden. Een ruimte tussen 2 stallen is bijna nooit

Copyright Boerderij.org

geschikt om de kalverhutten te plaatsen omdat er meestal een gangeffect tussen de twee stallen aanwezig is. In de winterperiode wordt de open zijde naar het zuidoosten gericht; in de zomerperiode kan je eventueel de open kant naar het noorden plaatsen om directe zonnestraling in de iglo te vermijden.

Het verhokken van de kalveren van de iglo's naar de stal kan gezondheidsproblemen veroorzaken. De kalveren komen uit een omgeving met een zeer lage infectiedruk en hebben in die periode geen contact gehad met andere dieren, wat resulteert in een verminderde immuniteit die werd opgebouwd.

De verhoogde infectiedruk in de gesloten stal en het huisvesten in groep leidt dus tot deze gezondheidsproblemen of een verminderde groei. Bij het gebruik van iglo's is het dan ook aangewezen om na de individuele huisvesting tot een leeftijd van 3 à 4 maanden over te schakelen naar groepshutten. Bij het gebruik van groepshutten of superiglo's mag dan zeker het arbeidscomfort van de veehouder niet over het hoofd gezien worden. Naast melk en/of water moet hij ook heel wat krachtvoeder, hooi, stro en ruwvoeder aanbrengen. Om het arbeidscomfort van de veehouder te verhogen, kiest men er soms voor om een dakconstructie boven de groepshutten te plaatsen. Zo blijft men droog tijdens de werkzaamheden.

Volledig ingestrooide groepshokken

Na de individuele huisvesting worden de kalveren gehuisvest in volledig ingestrooide groepshokken. De volledig ingestrooide groepshokken kunnen worden toegepast voor kalveren tot maximaal 6 maanden. Toch huisvesten veel bedrijven de kalveren tot maximaal 3 à 4 maanden in deze ingestrooide hokken. De grootte van de hokken is afhankelijk van het kalfpatroon. Je moet – om competitie onderling te vermijden – naar een situatie waarbij het leeftijdsverschil tussen de kalveren niet meer dan 4 weken bedraagt. Bij een zeer gespreid kalfpatroon leidt dat tot kleinere boxen met kleinere groepen kalveren. Als je bij de groepshuisvesting manueel verse melk verstrekt, worden de groepen kalveren kleiner gehouden (maximum 4 tot 6 kalveren). Zo blijft een goede opvolging mogelijk.

In elk geval moet de boxdiepte minstens 4 m bedragen. Zo kan je vooraan in de box een mestruimte creëren en achteraan een ligruimte. Soms plaatst men in de strobox, ter hoogte van de mestruimte, een giergoot met een strorooster voor de afvoer van de urine. Zo kan het stropakket wat droger blijven.

De minimale oppervlakte voor de dieren is vastgelegd in de wetgeving voor dierenwelzijn: minimaal 1,5 m² per dier tot 150 kg; minimaal 1,7 m² per dier van 150 tot 220 kg en minimaal 1,8 m² per dier vanaf 220 kg. Deze oppervlaktenormen leveren doorgaans geen problemen op. Om het strogebruik te beperken en de ligruimte droog te houden, hanteert men grotere oppervlaktes. Als de kalveren tot 3 maanden gehuisvest worden, rekent men met 2 m² per dier en 3 m² voor kalveren tot 6 maanden.

Tabel 1 Overzicht van de oppervlakte voor gedeeltelijk ingestrooide groepshokken per leeftijd

Leeftijd jongvee (maanden)	Ingestrooide ruimte (m²)	Gebetonneerde ruimte/roostervloer (m²)
3 - 6	2 - 2,5	1,5 - 2
6 - 12	2,5 - 4	2 - 3
12 - 24	4 - 5	3

Gedeeltelijk ingestrooide groepshokken

Als het melkvee gehuisvest is in een gedeeltelijk ingestrooide stal, of in ingestrooide ligboxen, kan je het jongvee vanaf een leeftijd van 3 à 4 maanden ook huisvesten in een gedeeltelijk ingestrooid groepshok. Deze hokken bestaan uit een ingestrooide ligruimte met vooraan een roostervloer of een ruimte uit beton die wordt uitgemest.

Ligboxen

Als men het melkvee in een ligboxenstal onderbrengt, is het aangewezen om het jongvee in hetzelfde staltype te huisvesten. Bij de ligboxenstal is het belangrijk ervoor te zorgen dat de ligboxen steeds zijn aangepast aan de grootte van het jongvee. Te grote boxen worden te veel bevuild, te krappe boxen zijn nadelig voor het comfort van de dieren en maken de kans op roosterslapers groter.

Bij de bouw van een nieuwe jongveestal met ligboxen kan zowel dwarsopstelling, als langsopstelling worden toegepast. Het voordeel van dwarsopstelling is dat de grootte van de boxen daadwerkelijk aangepast kan worden aan de leeftijd. Men kan zo in kleine groepjes van 8 tot maximum 10 kalveren werken. Bij langsopstelling voorziet men overal even grote ligboxen. Met de ligboxafscheiding en een knieboom wordt de ligbox afgebakend in functie van de grootte van de dieren. Hier is het voordeel dat men niet met vaste groepen moet werken als er flexibel hekwerk voorzien is.

Tabel 2 Overzicht van de ligboxafmetingen per leeftijd.

Leeftijd jongvee (maanden)	Ligbox Breedte (cm)	Ligbox Lengte (cm)	Roostervloer Tussen ligbox en voedergang (cm)	Roostervloer Tussen 2 rijen ligboxen (cm)	Voederhek Breedte (cm)
2 - 5	70	150	200	150	40
5 - 12	80	170	250	200	50
12 - 18	95	200	250	200	55
18 - 24	105	250	300	250	60
+ 24	115	250	300	250	65

Foto: Luc Van Dijck

Besluit

Ventilatie van de jongveestal is enorm belangrijk. Hieraan moet je voldoende aandacht besteden, zowel bij renovatie als bij nieuwbouw. Bij de inplanting van de stal is het noodzakelijk rekening te houden met de zuidwestrichting als meest voorkomende windrichting in Vlaanderen. Daarnaast zal de huisvesting van het melkvee de keuze van het staltype bepalen. Het is, bij de inrichting en de stalindeling, ook belangrijk ervoor te zorgen dat de kalveren en het jongvee makkelijk kunnen doorschuiven. Als het doorschuiven van jong naar oud op een eenvoudige manier kan gebeuren, dan kan je veel arbeid uitsparen. ■

Copyright Boerenbond